

Centraal Planbureau
Planbureau voor de Leefomgeving

Effecten op
economie
en milieu

Hoofdstuk 11
Analyse programma
SGP

Keuzes in Kaart
2013-2017

*Een analyse van tien
verkiezingsprogramma's*

11 SGP

11.1 Overheidsbegroting

Het beleidspakket van de SGP verbetert het EMU-saldo in 2017 met 14¼ mld euro ten opzichte van het basispad. Dit is de ex-ante verbetering, dat wil zeggen ongerekend de macro-economische doorwerking. Deze verbetering van het begrotingssaldo komt vrijwel geheel door lagere uitgaven. De SGP laat het tekort in 2013 nog onveranderd ten opzichte van het basispad.

In 2017 buigt de SGP per saldo 13¾ mld euro om op de **overheidsuitgaven** ten opzichte van het basispad. Dit nettoresultaat wordt bereikt door 27¾ mld euro aan ombuigingen en 14 mld euro aan intensiveringen. Netto wordt het meest omgebogen bij sociale zekerheid en zorg. De grootste netto intensivering betreft onderwijs. De overheidsuitgaven krimpen na verwerking van het beleidspakket met een ¼% per jaar.

Op de **arbeidsvoorwaarden collectieve sector** wordt ten opzichte van het basispad 1 mld euro omgebogen door een extra nullijn voor ambtenaren in 2014. De SGP buigt 1½ mld euro om op **openbaar bestuur**, waarvan ½ mld euro op het ambtenarenapparaat van het Rijk (exclusief veiligheid en defensie en inclusief overig openbaar bestuur, zoals UWV) en 1 mld euro op lokaal bestuur, wat tot vermindering van het ambtenarenapparaat van de lokale overheid zal leiden.

De SGP wil per saldo ¼ mld euro meer uitgeven aan **veiligheid** door in te zetten op intensivering van politie en rechterlijke macht. Per saldo wijken de **defensie-uitgaven** nagenoeg niet af van het basispad. Tegenover een bezuiniging op de apparaatskosten, staat een intensivering.

Aan **bereikbaarheid** wordt in 2017 1¼ mld euro minder uitgegeven. De grootste ombuiging betreft een bezuiniging op het Infrastructuurfonds (1¾ mld euro). De SGP wil in 2017 ten opzichte van het basispad ½ mld euro minder aan **milieu** uitgeven.

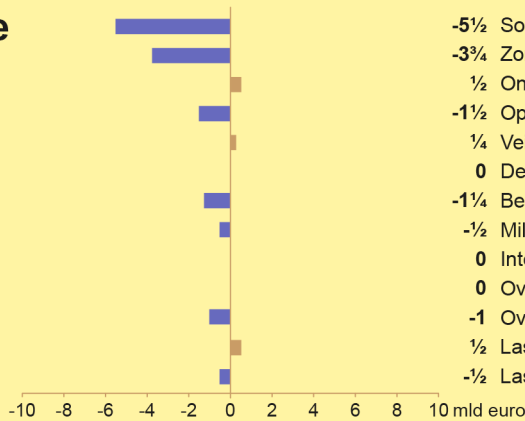
De SGP wil per saldo ½ mld euro intensiveren in het **onderwijs**. De partij trekt vooral extra geld uit voor handhaving urennorm (½ mld euro) en scholing van leraren (½ mld euro). De belangrijkste ombuiging betreft een korting op het onderwijsachterstandenbeleid (½ mld euro).

In de **zorg** buigt de SGP per saldo 3¾ mld euro om ten opzichte van het basispad. Zie paragraaf 11.8.

Aan **sociale zekerheid** wordt 5½ mld euro minder uitgegeven. De SGP versnelt de verhoging van de AOW-leeftijd. Deze gaat naar 66 in 2017 en naar 67 in 2020 (1 mld euro). In het basispad is dat 65,5 jaar in 2017 en 66 jaar in 2019.

Budgettaire effecten in 2017

- 5½ Sociale zekerheid
- 3¾ Zorg
- ½ Onderwijs
- 1½ Openbaar bestuur
- ¼ Veiligheid
- 0 Defensie
- 1¼ Bereikbaarheid
- ½ Milieu
- 0 Internationale samenwerking
- 0 Overdrachten aan bedrijven
- 1 Overige uitgaven
- ½ Lasten huishoudens
- ½ Lasten bedrijven

Financieel

Verbetering houdbaarheid
(2017, % bbp)

●●●●● 2,5

Verbetering EMU-saldo
(2017, % bbp)

●●●●● 0,7

Koopkracht huishoudens
(gecumuleerd, 2017, %)

●●●●● -1

Saldo lopende rekening
(2017, % bbp)

●●●●● 0,9

Werk

Structurele werkgelegenheid
(2040, %-punt)

●●●●● 1

Werkloosheid
(2017, % van de beroepsbevolking)

●●●●● 1,5

Onderwijs en innovatie

Bbp-effect onderwijs
(structureel, %)

●●●●● 0,7

Innovatie
(verwacht effect)

Categorieën: - 0 + ?

Energie en klimaat

Reductie broeikasgassen
(2020, Mton CO₂)

●●●●● x10 16

Aandeel hernieuwbare energie
(2020, %-punt)

●●●●● 5

Natuur

Biodiversiteit
(2020, %-punt)

●●●●● x5 -5 à 0

Verkeer

Files op snelwegen
(2020, %)

●●●●● x10 -25

Autogebruik
(2020, %)

●●●●● x10 0

OV-gebruik
(2020, %)

●●●●● x10 0

Zorg

Eigen betaling per verzekerde
(2013, euro)

●●●●● x10 -30

Meer (+) of minder (-) marktwerking in de curatieve zorg

Categorieën: -- 0 +++ +/-

Wonen

Woningmarkt - welvaartswinst
(structureel, % bbp)

●●●●● 0,4

Prijsverandering koopwoningen
(2017, %)

●●●●● -5

Verandering netto huur
(2017, %)

●●●●● 2

Aan **overdrachten aan bedrijven** wordt in 2017 per saldo hetzelfde besteed.

De SGP houdt het budget voor **internationale samenwerking** per saldo gelijk ten opzichte van het basispad. Wel vindt een herschikking bij ontwikkelingssamenwerking plaats. Op de **overige uitgaven** buigt de SGP per saldo 1 mld euro om. De grootste bezuiniging betreft een taakstelling bij de publieke omroep (1/4 mld euro).

Het beleidspakket van de SGP vermindert de **werkgelegenheid** in de sector overheid in 2017 met 15.000 arbeidsjaren ten opzichte van het basispad. De daling van de werkgelegenheid in de sector overheid komt uit op 1% per jaar, tegen 3/4% per jaar in het basispad. In de zorg daalt de werkgelegenheid met 55.000 arbeidsjaren ten opzichte van het basispad. De werkgelegenheid in de zorg stijgt daarmee met 1 3/4 % per jaar, tegen 2 3/4% per jaar in het basispad.

Tabel 11.1 Uitgavenontwikkeling van beleidspakket SGP t.o.v. basispad, 2013-2017

	Basispad	Netto intensiveringen	Basispad inclusief beleidspakket	Basispad	Basispad inclusief beleidspakket
	mld euro			% per jaar	
Arbeidsvoorwaarden		-1			
Openbaar bestuur	-3 1/4	-1 1/2	-4 3/4	-1	-1 1/2
Veiligheid	-1/2	1/4	-1/4	-3/4	-1/2
Defensie	-1/4	0	-1/4	-1	-3/4
Bereikbaarheid	-1	-1 1/4	-2 1/4	-2	-4 1/4
Milieu		-1/2			
Onderwijs	3/4	1/2	1 1/4	1/2	3/4
Zorg	11	-3 3/4	7	3 1/4	2
Sociale zekerheid	5	-5 1/2	-1/2	1 1/4	0
Overdrachten aan bedrijven	-1 1/2	0	-1 1/2	-3 1/4	-3 1/4
Internationale samenwerking	1 1/4	0	1 1/4	1 3/4	1 3/4
Overig		-1			
Totaal EMU-relevante uitgaven	11 1/2	-13 3/4	-2 1/2	3/4	-1 1/4

Tabel 11.2 Werkgelegenheidseffecten beleidspakket SGP t.o.v. basispad, 2013-2017

	Uitgangspositie	Basispad	Effect beleidspakket	Basispad inclusief beleidspakket	Basispad	Basispad inclusief beleidspakket
	2012	2013-2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017
	duizenden arbeidsjaren				% per jaar	
Sector overheid	1048	-42	-15	-57	-3/4	-1
Zorg	967	142	-55	87	2 3/4	1 3/4
Overheid en zorg	2015	101	-70	31	1	1/4

De SGP verzwaart de lasten in 2017 per saldo met ½ mld euro ten opzichte van het basispad. De lasten dalen voor burgers en stijgen voor bedrijven.

In de **belastingen op milieu** voert de SGP ten opzichte van het basispad een netto lastenverzwaring door van 1½ mld euro. Met name door een verhoging van de energiebelasting (1 mld euro).

De **lasten op inkomen en arbeid** worden netto met 5½ mld euro teruggebracht. De SGP wil de algemene heffingskorting afschaffen. Deze wordt vervangen door een draagkrachtkorting. De tarieven van de inkomstenbelasting worden verlaagd (4 mld euro).

De **lasten op vermogen en winst** gaan met ½ mld euro omhoog. Met name door aftopping van de hypotheekrenteaftrek.

De SGP verhoogt per saldo de **overige belastingen** met 4 mld euro. Met name door het lage btw-tarief in de horeca af te schaffen (1½ mld euro) en verhoging van de assurantiebelasting naar niveau van de btw (1¼ mld euro).

Tabel 11.3 Belasting- en sociale premiemaatregelen van beleidspakket SGP t.o.v. basispad, 2013-2017

	Basispad	Netto lastenverzwaring	Basispad inclusief beleidspakket
	mld euro		
Milieu	1½	1½	3
Inkomen en arbeid	8¼	-5½	2¾
Vermogen en winst	1½	½	2¼
Overig	3½	4	7¼
Totaal EMU-relevante lasten	14½	½	15
w.v. gezinnen	8¾	-½	8½
bedrijven	5¾	½	6¼
buitenland	0	½	½

11.2 Macro-economische effecten

Het pakket van de SGP vermindert de EMU-relevante uitgaven in 2017 met 13¾ mld euro. Het grootste deel hiervan betreft de overheidsbestedingen, die daardoor gemiddeld met 0,7%-punt minder groeien dan in het basispad. De consumptie van huishoudens groeit gemiddeld 0,4%-punt minder omdat de werkgelegenheid lager uitkomt, net als de reële lonen. Ook de 5% lagere huizenprijzen drukken de consumptie. De SGP verhoogt de belastingen op consumptie en verlaagt de inkomstenbelasting. Per saldo stijgen de EMU-relevante lasten in 2017 met ½ mld euro. De bbp-groei komt gemiddeld 0,3%-punt lager uit dan in het basispad.

Tabel 11.4 Macro-economische effecten beleidspakket SGP, 2013-2017

	Basis	Effect pakket	Basispad incl. beleidspakket
	% per jaar		
Volume bestedingen en productie			
Bruto binnenlands product	1½	-0,3	1¼
Consumptie huishoudens	¼	-0,4	0
Overheidsbestedingen	½	-0,7	-¼
Investerings bedrijven	3¼	-0,5	2¾
Uitvoer goederen en diensten	4	0,1	4¼
Lonen en prijzen			
Contractloon marktsector	2¼	-0,5	1¼
Consumptieprijis	2	0,2	2¼
Reële arbeidskosten marktsector	1¾	-0,4	1½
Arbeidsmarkt			
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	¼	-0,3	-¼
w.v. marktsector	-¼	-0,1	-¼
effect op niveau 2017 in %-punten			
Werkloze beroepsbevolking	5¼	1,5	6¾
Arbeidsinkomensquote marktsector	80¾	-0,9	80
Saldo lopende rekening (%bbp)	9¼	0,9	10¼

Het arbeidsaanbod neemt met 25.000 personen toe door het pakket van de SGP. De werkgelegenheid bij de overheid en de zorg vermindert tot 2017 met 70.000 arbeidsjaren. Als gevolg van de lagere bbp-groei is er ook minder vraag naar arbeid in de marktsector waardoor ook daar de werkgelegenheid lager uitkomt. Dat leidt tot een toename van de werkloosheid. Deze is in 2017 1,5%-punt hoger dan in het basispad. Als gevolg daarvan komen de lonen lager uit en daalt de arbeidsinkomensquote. Dat desondanks de consumptieprijis stijgt ten opzichte van het basispad komt vooral door de verhoging van de consumptiebelastingen. Het saldo op de lopende rekening verbetert met name door de lagere invoer.

11.3 Overheidstekort en overheidsschuld

De verbetering van het EMU-saldo in 2017 is minder dan de initiële impuls van 14¼ mld euro of 2,2% bbp. Voor een deel is dat het gevolg van de vermindering van het aantal ambtenaren en de werkgelegenheid in de zorg, wat forse negatieve (tijdelijke) inverdieneffecten met zich meebrengt. Een andere belangrijke reden is dat door de doorwerking op de economie de werkloosheid hoger en de werkgelegenheid lager uitkomt waardoor er meer uitgaven en minder inkomsten zijn. Tevens zijn er negatieve effecten van maatregelen zonder initiële effecten op het EMU-saldo. Voorbeelden zijn de lagere huizenprijzen en hogere huren die zorgen voor minder consumptie. In 2017 komt het EMU-saldo uit op -1,9% bbp. Ondanks de verbetering van het EMU-saldo neemt de schuldquote licht toe ten opzichte van het basispad. Dit komt omdat het nominale bbp lager uitkomt door het pakket.

Tabel 11.5 Overheidstekort en overheidsschuld beleidspakket SGP, 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
EMU-saldo (% bbp, basispad)	-2,9	-3,1	-2,7	-2,8	-2,6
Ex-ante effect pakket	0,0	0,6	1,2	1,7	2,2
Inverdieneffecten van het pakket	-0,1	-0,5	-0,8	-1,2	-1,5
EMU-saldo inclusief effect pakket (% bbp)	-3,0	-3,0	-2,3	-2,3	-1,9
EMU-schuld (% bbp, basispad)	72,9	73,5	73,9	74,3	74,1
Effect pakket	0,1	0,3	0,0	0,3	0,0
EMU-schuld inclusief effect pakket (% bbp)	73,0	73,8	74,0	74,6	74,2

11.4 Koopkrachteffecten

De volgende maatregelen zijn gunstig voor de koopkracht:

- het invoeren van een 'draagkrachtkorting' (afhankelijk van huishoudsituatie)
- verhogen van het kindgebonden budget en de kinderbijslag
- terugdraaien van het belastingen van de reiskostenvergoeding
- verlagen van tarieven in box 1

De volgende maatregelen zijn nadelig voor de koopkracht:

- het invoeren van een 'draagkrachtkorting' (afhankelijk van huishoudsituatie)
- extra jaar nullijn overheid in 2014
- koppelen van de uitkeringen (exclusief AOW) aan de loonontwikkeling bij de overheid
- fiscaliseren van de AOW
- hervormen kinderopvangtoeslag
- verlagen van de AO-uitkeringen
- aanpassen toetsinkomen (exclusief aftrekposten) voor de verschillende toeslagen
- beperken van de hypotheekrenteaftrek
- aanscherpen van de vermogenstoets voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget

Het programma van de SGP heeft negatieve gevolgen voor de reële loonontwikkeling in de marktsector van 0,7%. Belastingverhogingen leiden tot hogere prijzen. De belangrijkste zijn het overzetten van producten naar het hoge btw-tarief (bijvoorbeeld voedingsmiddelen horeca, boeken en tijdschriften) en de verhoging van zowel energiebelastingen als accijnzen op alcohol en tabak. Hierdoor ligt de inflatie gemiddeld jaarlijks ongeveer 0,2%-punt hoger dan in het basispad. De loonontwikkeling houdt geen gelijke tred met deze stijging. De cao-lonen in de marktsector veranderen niet noemenswaardig. De nullijn voor de ambtenarensalarissen in 2014 wordt niet voor 2017 ingelopen.

De totale mediane koopkracht verslechtert met ¼%-punt als gevolg van het SGP-programma. Aftrekposten, zoals hypotheekrenteaftrek en zelfstandigenaftrek, maken geen onderdeel meer uit van het toetsinkomen voor de verschillende toeslagen. Dit heeft een negatief effect op de mediane koopkracht.

Voor werknemers geldt dat het terugdraaien van het afschaffen van de reiskostenvergoeding een positief effect heeft op de mediane koopkracht. Voor werknemers bij de overheid staat hier wel tegenover dat er een extra jaar nullijn komt in 2014. De spreiding van de mediane koopkracht naar huishoudtype is vooral groot bij werknemers. Een belangrijke reden hiervoor is de introductie van een draagkrachtkorting. De draagkrachtkorting komt in de plaats van de algemene heffingskorting, de (aanvullende) alleenstaande ouderkorting en een deel van de inkomensafhankelijke combinatiekorting. De draagkrachtkorting voor paren is 95% van wat een paar in het basispad aan algemene heffingskorting ontvangt. De mediane koopkracht van tweeverdieners valt negatiever uit in vergelijking met het basispad. Alleenstaanden hebben voordeel van de draagkrachtkorting als zij geen kinderen hebben, want zij ontvangen 70% van de draagkrachtkorting voor paren en daarmee meer dan de huidige algemene heffingskorting. Voor alleenstaanden met kinderen compenseert de draagkrachtkorting (90% van draagkrachtkorting paren) de weggevalen kortingen maar ten dele. Voor alleenverdieners is het koopkrachtbeeld relatief gunstig. Dit komt omdat de draagkrachtkorting overdraagbaar is, terwijl in het basispad de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting steeds verder wordt beperkt. Bijstandsgerechtigden hebben een positief koopkrachteffect van de draagkrachtkorting, omdat door de invoering de maatregel uit het basispad “afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon”, vervalt.

Uitkeringsgerechtigden ondervinden een negatief koopkrachteffect van het koppelen van de uitkeringen (exclusief AOW) aan de loonontwikkeling bij de overheid. Voor arbeidsongeschikten met een maximale uitkering geldt bovendien dat deze uitkering verlaagd wordt van 75% naar 70%.

De AOW wordt verder gefiscaliseerd waardoor gepensioneerden meer belasting gaan betalen. Gepensioneerden met een klein aanvullend pensioen worden hiervoor gecompenseerd. Gepensioneerden met een laag inkomen gaan er in koopkracht op vooruit, terwijl gepensioneerden met een hoger inkomen er op achteruit gaan. Reden hiervoor is dat gepensioneerden met alleen een AOW-uitkering geen belasting betalen, terwijl ze wel compensatie ontvangen.

De doorwerking van de zorgmaatregelen op de eigen betalingen en de eigen bijdragen in de Zvw is meegenomen in de koopkracht.

Enkele maatregelen zijn niet in de statische koopkrachtcijfers verwerkt, omdat ze niet passen binnen het begrip statische koopkracht. Dit betreft onder meer de snellere verhoging van de AOW-leeftijd. Er zijn ook maatregelen die niet zijn meegenomen, omdat niet bekend is welke huishoudens in welke mate daarvan profiteren of omdat de desbetreffende groep niet is opgenomen in de koopkrachttabel. Dit betreft onder meer de invoering van

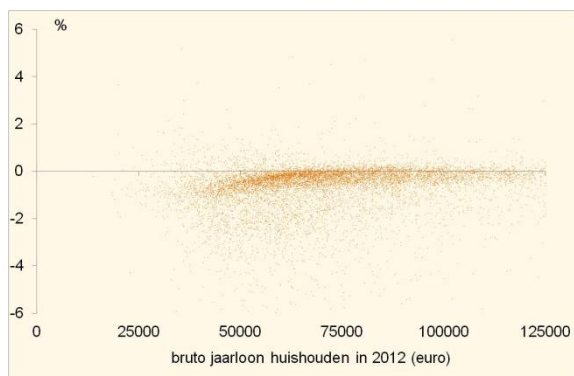
mantelzorgkorting met een gunstig effect op de koopkracht. De modernisering van de Ziektewet en de verhoging van het collegegeld voor bachelor opleidingen hebben een ongunstig effect op de koopkracht.

Tabel 11.6 Ex post koopkracht beleidspakket SGP, gemiddeld over 2013-2017

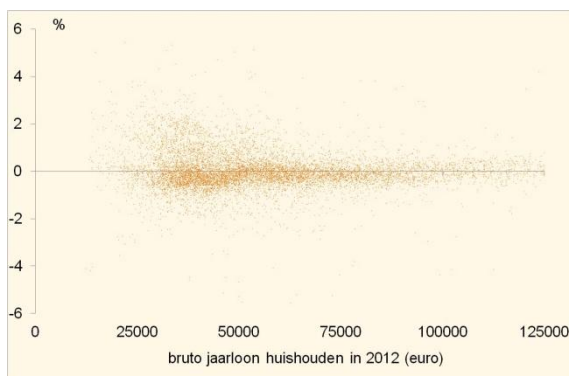
	Tweeverdiener (c)		Alleenstaande (ouder)		Alleenverdiener		Alle huishoudtypen	
Bruto huishoudinkomen (b)	Effect	Basis	Effect	Basis	Effect	Basis	Effect	Basis
	SGP	incl. SGP	SGP	incl. SGP	SGP	incl. SGP	SGP	incl. SGP
mediaan koopkrachtmutatie in % (a)								
Werknemers								
< 175% WML	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	1	0		
175-350% WML	- $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	} 0	} 0
350-500% WML	- $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{4}$	} 0	} $\frac{1}{4}$	} $\frac{1}{4}$	} 0		
> 500% WML	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$						
Uitkeringsgerechtigden								
<= 120% WML	} - $\frac{1}{4}$	} - $\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{3}{4}$	} $\frac{1}{4}$	} 0
> 120% WML			0	0	- $\frac{1}{2}$	- $\frac{3}{4}$		
Gepensioneerden								
<= 120% AOW	0	0	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$	} - $\frac{1}{2}$	} - $1\frac{1}{4}$	} - $\frac{1}{4}$	} - $\frac{3}{4}$
> 120% AOW	- $\frac{1}{4}$	- $1\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$	- $1\frac{1}{4}$				
Alle inkomensbronnen	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{4}$	0	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$	- $\frac{1}{4}$
<p>(a) Statische koopkrachtmutatie exclusief incidentele inkomensmutaties.</p> <p>(b) Bruto inkomen uit arbeid, bruto minimumloon (WML) en bruto 100% AOW-uitkering zijn in 2012 ongeveer 18.800 euro.</p> <p>(c) De indeling van tweeverdieners naar inkomensbron is op basis van de meest verdienende partner.</p>								

Figuur 11.1 Spreiding koopkracht beleidspakket SGP (inclusief basispad) over 2013-2017⁴⁰

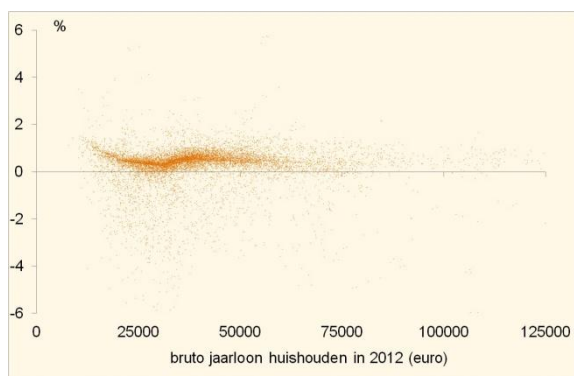
Werkende tweeverdieners

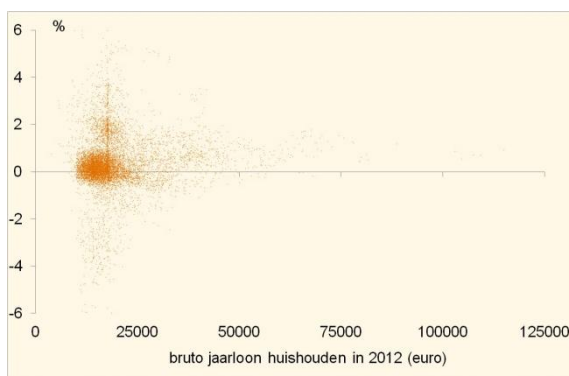
Werkende alleenverdieners

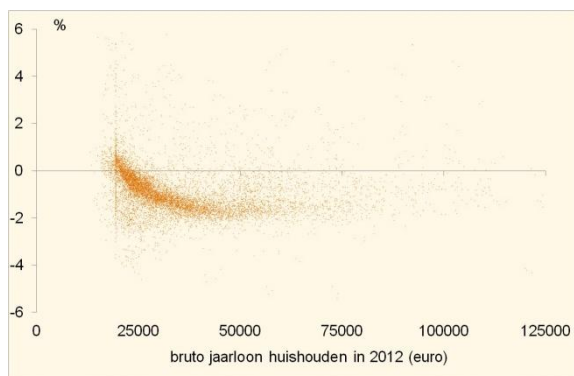
Werkende alleenstaanden

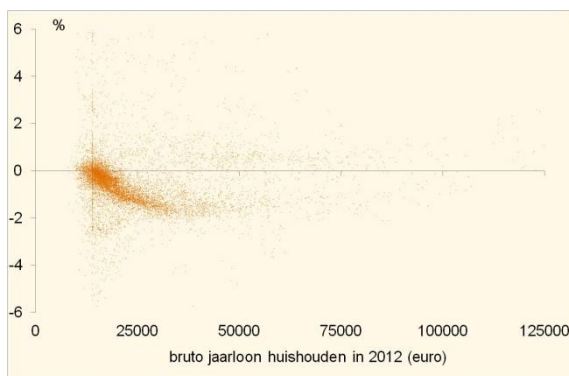
Uitkeringsgerechtigde alleenstaanden

Gepensioneerde tweeverdieners

Gepensioneerde alleenstaanden

⁴⁰ Koopkracht naar huishoudtype en huishoudinkomen, mutaties in % per jaar, 2013-2017.

11.5 Structurele werkgelegenheidseffecten

Tabel 11.7 Structurele effecten arbeidsmarkt

	SGP
Werkgelegenheid (a)	1
w.v. fiscaal	-¼
sociale zekerheid	1
AOW-leeftijd	0
Participatie (b)	¼
Werkloosheid	-½
Productiviteit (c)	0,0

(a) Procentuele toename werkgelegenheid in arbeidsjaren.
(b) Als percentage van de potentiële beroepsbevolking.
(c) Procentuele toename productiviteit.

De SGP verkort de maximale WW-duur naar twee jaar. Het fiscale stelsel wordt meer gebaseerd op de samenstelling van het huishouden. In totaal neemt de werkgelegenheid in arbeidsjaren met 1% toe. De participatie neemt met ¼% van de potentiële beroepsbevolking toe. De werkloosheid daalt met ½%-punt. Het aantal gewerkte uren per werkzame persoon blijft ongeveer gelijk.

De maximale WW-duur wordt verkort naar twee jaar met een afbouw van de hoogte van de uitkering in het tweede jaar. De maatregelen voor de WW leiden tot een toename van de werkgelegenheid van ½% en daling van de werkloosheid met ¼%-punt. De SGP voert een preventieve ontslagtoets in voor bepaalde groepen, maar deze maatregel heeft geen effect op werkgelegenheid.

De WSW wordt afgeschaft voor nieuwe instroom en er komt een nieuwe voorziening voor beschut werk. De Wajong wordt beperkt tot volledig en duurzaam arbeidsongeschikte jongeren. De maximale uitkering voor arbeidsongeschikten wordt verlaagd naar 70% van het laatst verdiende loon. Door de afsluiting van de WSW zal een deel van de betrokken werknemers zich terugtrekken van de arbeidsmarkt, terwijl door hervorming van de Wajong meer personen zullen participeren op de arbeidsmarkt. De maatregelen voor de sociale zekerheid (exclusief WW) leiden samen tot een toename van de werkgelegenheid van ½%.

Het programma van de SGP leidt tot een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd, maar de verhoging sluit op de lange termijn aan bij het Begrotingsakkoord. Dit heeft geen effect op de werkgelegenheid op lange termijn.

Het fiscale stelsel wordt meer gebaseerd op de samenstelling van het huishouden. De kinderbijslag en het kindgebonden budget worden verhoogd, de kinderopvangtoeslag wordt verlaagd en de inkomensafhankelijke combinatiekorting wordt verlaagd. De maatregelen ontmoedigen het arbeidsaanbod van tweede verdiener met kinderen en het effect op de werkgelegenheid is daarmee sterk negatief. De beperking van de hypotheekrenteaftrek leidt tot een hogere belastingdruk voor huiseigenaren. Ook de introductie van een

inkomensafhankelijk eigen risico voor zorgkosten verhoogt de effectieve marginale belastingdruk. Beide maatregelen ontmoedigen de werkgelegenheid. Een verlaging van de tarieven voor de inkomstenbelasting leidt tot meer werkgelegenheid. De afschaffing van de onbelaste kilometervergoeding wordt teruggedraaid en dat leidt tot meer werkgelegenheid. De uitkeringen worden verlaagd door ze tijdelijk te koppelen aan de lonen van de collectieve sector. De verlaging maakt voor uitkeringsgerechtigden het accepteren van een baan financieel aantrekkelijker en dat leidt tot meer werkgelegenheid. De fiscale maatregelen leiden samen tot een afname van de werkgelegenheid met ¼% en een lichte afname van de werkloosheid.

Op lange termijn daalt de werkloosheid met ½%-punt. De WW-maatregelen leiden tot een afname met ¼%-punt, terwijl de maatregelen op fiscaal gebied de werkloosheid ook iets verlagen.

11.6 Houdbaarheid overheidsfinanciën

De SGP verbetert de houdbaarheid met 2,5% bbp. Een groot deel hiervan komt door de ex-ante verbetering van het EMU-saldo in 2017, het structurele effect wijkt hier maar weinig van af. Aan de ene kant is de opbrengst van de maatregelen voor de woningmarkt, de gezondheidszorg en de sociale zekerheid structureel hoger dan in 2017. Bij de sociale zekerheid gaat het daarbij vooral om de Wet Werk naar Vermogen en het afschaffen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Verder zorgt de toename van de werkgelegenheid voor een verbetering van de houdbaarheid met 0,2% bbp. Aan de andere kant hebben het verlengen van de nullijn voor ambtenaren in 2014 en de tijdelijke bezuiniging op infrastructuur wel tijdelijke maar geen structurele opbrengsten.

De SGP laat gepensioneerden via verdere fiscalisering meer meebetalen aan de AOW, maar compenseert mensen met een klein pensioen hiervoor via een inkomensafhankelijke ouderenkorting.

De SGP zet in op verdere beperking van de hypotheekrenteaftrek en wil tevens de huurmarkt hervormen. Door de budgettaire opbrengst hiervan, die in de loop van de tijd geleidelijk toeneemt, verbetert de houdbaarheid met 0,4% bbp. Hierbij is rekening gehouden met een negatief effect van de woningmarktmaatregelen op de werkgelegenheid. De opbrengst van de woningmarktmaatregelen wordt door de SGP teruggesluisd via de inkomstenbelasting, waarmee het positieve effect op de houdbaarheid ongedaan wordt gemaakt.

De maatregelen in de zorg leiden in 2017 tot een bezuiniging van 0,6% bbp, vooral door ombuigingen in de AWBZ. De grootste post hierbij is het beperken van vergoedingen voor huishoudelijke en persoonlijke verzorging. De structurele opbrengst van deze maatregelen is groter dan in 2017, omdat er in 2040 meer ouderen zijn die een beroep zullen doen op collectief gefinancierde zorg. Voor de curatieve zorg wordt het eigen risico vervangen door een inkomensafhankelijke eigen bijdrage, wat per saldo neutraal uitpakt voor de houdbaarheid.

Door het SGP-programma slaat het houdbaarheidstekort om in een overschot van 1,4% bbp. Dit betekent dat geld gereserveerd wordt om in de toekomst negatieve schokken op te kunnen vangen, of voor toekomstige intensiveringen of lastenverlichting.

Tabel 11.8 Houdbaarheid, effect van beleidspakket SGP

	% bbp	Mld euro
Houdbaarheid basispad	-1,1	-7
Verbetering	2,5	16
Stand incl. verbetering	1,4	9
Verbetering houdbaarheid, binnen de kabinetsperiode en structurele effecten		
Ex-ante EMU-saldo 2017	2,2	14
Effecten na 2017	0,3	2
Verbetering houdbaarheid, selectie van beleidsdossiers		
AOW en pensioenen	0,1	1
Woningmarkt	0,4	2
Zorg	0,9	6

11.7 Energie en klimaat

De SGP intensificeert het beleid ten aanzien van hernieuwbare energie. Hierdoor neemt het aandeel hernieuwbare energie toe, zodat de EU-verplichting voor het aandeel hernieuwbare energie (14% in 2020) wordt gerealiseerd.

De emissie van broeikasgassen neemt af met 16 Mton, waarvan 2 Mton in de niet-ETS-sectoren. Het pakket heeft geen effect op de realisatie van de EU-brede taakstelling voor de ETS-sectoren. Voor de ETS-sectoren geldt namelijk een plafond voor alle bedrijven in de EU gezamenlijk. Minder emissie in Nederland geeft bedrijven in andere EU-landen daardoor meer emissieruimte. Een individuele lidstaat kan het EU-brede emissieplafond voor de ETS niet veranderen.

De vermindering van broeikasgasemissies wordt voor een belangrijk deel verklaard door de toename van het aandeel hernieuwbare energie, waardoor minder inzet van fossiele energie nodig is. Het invoeren van een leveranciersverplichting hernieuwbare energie, in combinatie met subsidie voor de duurste opties (hybride leveranciersverplichting), draagt hier vooral aan bij. Verondersteld is dat dit onder andere wordt gerealiseerd door het verplicht meestoken van biomassa (oplopend tot 10% in 2020) in kolencentrales. Daarnaast verminderen de broeikasgasemissies als gevolg van energiebesparing door het beter handhaven van de bestaande verplichting tot nemen van energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd korter dan 5 jaar bij de utiliteitsbouw op basis van de wet Milieubeheer.

Tabel 11.9 Hernieuwbare energie en broeikasgassen, effecten van beleidspakket SGP t.o.v. het basispad

	Toename hernieuwbare energie	Reductie van broeikasgassen		
		Totaal	Niet-ETS sector	ETS-sector
	aandeel in eindgebruik in %- punten	in Mton CO ₂ -equivalentie		
Nederland totaal	5	16	2	14
w.v. hernieuwbare energie		14	1	13
energiesector		0	0	0
gebouwde omgeving		2	1	1
verkeer		0	0	0
industrie		0	0	0
landbouw		0	0	0
overig		0	0	0

Door afronding kunnen optellingen van subtotaal 1 Mton afwijken van het totaal.

In het basispad bedraagt het aandeel hernieuwbare energie 9% in 2020.

De emissie in de niet-ETS sector is de emissie die niet onder het Europese emissiehandelssysteem valt: vooral gebouwde omgeving, landbouw en verkeer. In het basispad is de emissie van broeikasgassen in de niet-ETS-sector in 2020 geraamd op 99 (92-108) Mton CO₂-eq. De Europese taakstelling voor de Nederlandse niet-ETS-sector is nog niet vastgesteld, maar zal waarschijnlijk uitkomen op 105 Mton CO₂-eq.

De emissies in de ETS-sector vallen onder het Europese emissiehandelssysteem. Dit betreft vooral de industrie en de energiesector.

De SGP reduceert broeikasgassen en verhoogt het percentage hernieuwbaar door de uitgaven voor energie en klimaat met 1,0 mld euro in 2020 te verhogen. Tegelijkertijd verhoogt de SGP de belastingen op energie en klimaat met 0,3 mld euro, waardoor de prikkel om broeikasgassen te reduceren verder toeneemt.

11.8 Zorg

De SGP buigt 3,5 mld euro om op de **langdurige zorg** in de AWBZ/WMO. Allereerst worden de aanspraken op extramuraal begeleiding en persoonlijke verzorging ingeperkt. Voor begeleiding en persoonlijke verzorging wordt de norm voor gebruikelijke zorg verhoogd van 60 minuten naar 150 minuten per week. De hoeveelheid verleende zorg neemt daardoor af met ongeveer 18%. Bij een indicatie korter dan 6 maanden vervalt de aanspraak op persoonlijke verzorging in zijn geheel.

De uitvoering van de extramuraal begeleiding en verzorging wordt overgeheveld van de AWBZ naar gemeenten. Dat betekent dat de aanspraken de vorm krijgen van een voorziening in plaats van een verzekerd recht. Mede door het voorzieningenkarakter kunnen gemeenten meer maatwerk leveren, daarom is gerekend met een doelmatigheidswinst van 5%. Voorts komen de eerste drie uur per week huishoudelijke verzorging voor eigen rekening. De voorzieningen die overblijven in de AWBZ worden ingericht volgens het principe van Buurtzorg of regelarme zorg. Dat wil zeggen dat het recht op zorg vervalt, het wordt weer een voorziening. En de SGP accepteert dat op de ene plaats de zorg anders ingevuld wordt dan op de andere en door de ene zorgverlener anders dan door de andere. Dit levert een

doelmatigheidswinst op. Het een en ander impliceert ook dat deze zorg, net zoals de extramurale begeleiding en persoonlijke verzorging, niet uitgevoerd gaat worden door zorgverzekeraars. De voorgenomen extra verhoging van ZZP tarieven voor verzorging en verpleging gaat niet door.

De SGP wil de marktwerking in de **curatieve zorg** verder uitwerken langs de lijnen zoals beschreven in het rapport van de Task Force zorg. Het doel van deze maatregelen is dat zorgverzekeraars hun zorginkoop versterken en dat de zorg meer doelmatig wordt. Hierbij wordt het macrobeheersingsinstrument (MBI) en specialistenbudget sterker ingezet om de groei in het volume in de ziekenhuiszorg terug te dringen van 2,5% naar 2%. Enkele additionele specifieke maatregelen hierbij zijn dat top-referente zorg wordt aanbesteed, huisartsenposten worden geïntegreerd met de spoedeisende eerste hulpdiensten van ziekenhuizen, de overheid schept voorwaarden om medische technologie en dure geneesmiddelen scherper in te kopen, de overheid maakt prijs/volume afspraken voor de specialité-geneesmiddelen en de duur van medische opleidingen worden geharmoniseerd naar EU normen. De inkomens van bestuurders in de zorg en de honoraria van medisch specialisten worden verlaagd. Al deze maatregelen samen leveren een besparing op van 1 mrd euro in 2017 en 1,3 mrd euro structureel.

Met pakketmaatregelen wil de SGP per saldo 0,2 mld euro intensiveren. Zo willen ze voor 0,4 mrd euro de pakketmaatregel lage ziektelast uit het huidige regeerakkoord voor een deel terugdraaien. Daartegenover wil de SGP 0,2 mrd euro besparen door een stringenter pakketbeheer, waarbij de kosteneffectiviteit van behandelingen een grotere rol krijgt, en door de abortus provocatus uit het verzekerde pakket te halen.

De SGP vervangt het **eigen risico** uit het basispad door een inkomensafhankelijk procentueel eigen bijdrage systeem. Het maximum van de eigen bijdragen is 2% van het persoonlijk inkomen. Gebruikers van de zorg gaan voortaan 25% van de zorguitgaven zelf betalen tot aan het inkomensafhankelijke maximum. De eigen bijdrage verblijfskosten ziekenhuizen wordt teruggedraaid en de eigen bijdrage bij de tweedelijns GGZ wordt geschrapt.

Daartegenover staat de introductie van een eigen bijdrage bij huisartsenposten en SEH-afdelingen van ziekenhuizen. Per saldo neemt het totaal aan eigen betalingen af met 0,3 mld euro.

De **werkgelegenheid** in de zorg, publiek en privaat, groeit in de periode 2013-2017 met 85.000 arbeidsjaren. Dat is 55.000 minder dan in het basispad.

11.9 Onderwijs

De SGP intensificeert 2,0 mld euro op onderwijs en buigt 1,6 mld euro om. Per saldo komt dit neer op een netto intensivering van 0,4 mld euro.

De belangrijkste intensiveringen zijn een verhoging van het budget voor de lerarenbeurs voor scholing van docenten (0,4 mld euro) en de inzet van extra middelen voor een betere handhaving en kwalitatieve invulling van de 1040-urennorm (0,5 mld euro). Daarnaast breidt de SGP het aantal academische PABO's uit en wordt het programma van de PABO met

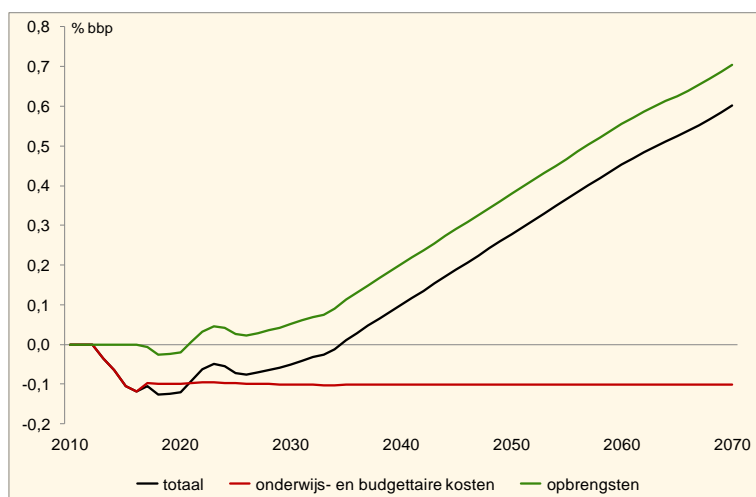
1 jaar verlengd (0,4 mld euro in 2017 en 0,6 mld euro structureel). Ook wordt in het vmbo en mbo schooluitval tegengegaan door intensieve begeleiding van leerlingen (0,3 mld euro). In het hoger onderwijs voert de SGP meerjarige masters in (0,4 mld euro). Op het terrein van wetenschap intensiveert de SGP door de uitgaven aan de eerste geldstroom en het NWO te verhogen (0,2 mld euro).

De belangrijkste ombuigingen betreffen een verhoging van het wettelijk collegegeld in de bachelorfase (0,5 mld euro) en een korting op middelen gericht op het onderwijs-achterstandenbeleid (0,5 mld euro). Bij de laatstgenoemde maatregel schaft de SGP de gewichten- en de impulsregeling af, maar blijven middelen voor voor- en vroegschoolse educatie behouden. Daarnaast bezuinigt de SGP op passend onderwijs (0,1 mld euro) en ziet de partij af van verplichte (eind)toetsen in het primair en voortgezet onderwijs en experimenten met verplichte begintoetsen in het primair onderwijs (0,1 mld euro). Specifieke subsidies voor onderwijsvernieuwing in het groene onderwijs worden beëindigd (0,1 mld euro). In het mbo wordt de kwalificatiestructuur vereenvoudigd (0,2 mld euro) en wordt de publieke bekostiging van deelnemers ouder dan 30 jaar stopgezet (0,2 mld euro). Kunstopleidingen moeten zich focussen op de grootste talenten door te selecteren aan de poort (0,1 mld euro).

Van het totaal aan maatregelen valt 1,1 mld euro in de categorie kansrijk, geheel bestaande uit intensiveringen. Het welvaartseffect van de collegegeldverhoging in de bachelorfase van het hoger onderwijs is onbekend. Deze maatregel zorgt voor een financieringsschuif tussen publieke en private middelen en een (beperkte) daling van de deelname aan het hoger onderwijs.

Figuur 11.2 presenteert het netto lange-termijn bbp-effect van het pakket aan kansrijke maatregelen (inclusief de collegegeldverhoging in de bachelorfase van het hoger onderwijs).

Figuur 11.2 Effect van onderwijsmaatregelen SGP op bbp

De kostenlijn geeft de budgettaire effecten en de onderwijskosten weer. De opbrengstenlijn betreft zowel de stijging van de arbeidsproductiviteit als het arbeidsaanbodeffect. Het totale (netto) effect is de som van de opbrengstenlijn en de kostenlijn.

Op lange termijn leidt het onderwijspakket van de SGP tot een structurele stijging van het bbp met 0,7%. Deze stijging wordt veroorzaakt door de uitbreiding van de lerarenbeurs, de invoering van meerjarige masters en de aanpak van voortijdig schoolverlaten door intensieve begeleiding.

11.10 Innovatie

De SGP intensiveert 0,3 mld euro op innovatie en buigt 0,2 mld euro om. Per saldo komt dit neer op een intensivering van 0,1 mld euro. De voorgestelde beleidswijzigingen zijn met een quick-scan beoordeeld op het effect op de welvaart. Hoofdstuk 14 geeft een algemene toelichting op de aanpak die gevolgd is bij het evalueren van innovatiemaatregelen.

Van het extra geld dat naar innovatie gaat, heeft 0,1 mld euro een onbekend effect op de welvaart. Het gaat hier om een verruiming van de startersregeling in de wbo en een intensivering op het innovatiefonds mkb+. De intensivering van 0,2 mld euro op onderdelen van het topsectorenbeleid is niet-kansrijk.

Van de ombuigingen op innovatie valt 0,2 mld euro in de categorie kansrijk. De partij beperkt de omvang van de innovatiebox. De ombuiging op de onderzoeksprogrammering en onderzoeksprojecten van de DLO heeft een onbekend welvaartseffect.

De beleidsveranderingen van de SGP hebben als geheel een onbekend effect op de welvaart.

11.11 Woningmarkt

Maatregelen

Het zwaartepunt van het woningmarktpakket van de SGP ligt op de markt voor koopwoningen. Zo hervormt de SGP de hypotheekrenteaf trek door het maximale tarief waartegen deze mag worden afgetrokken, in de periode 2014-2032 te beperken van 52% naar 30%. Daarnaast stelt de SGP een bovengrens aan de hypothecaire schuld waarover rente mag worden afgetrokken. Deze bovengrens wordt in 2014 op 950 dzd euro gesteld en vervolgens afgebouwd naar 750 dzd euro in 2017. Deze laatste grens wordt tot 2040 nominaal constant gelaten. Tegenover de beperkingen van de hypotheekrenteaf trek staat dat de SGP de aflostermijn voor de hypotheekrenteaf trek voor starters verlengt van 30 jaar naar 40 jaar.

De SGP wil de opbrengst van de hypotheekrentemaatregelen gebruiken om het eigenwoningforfait af te schaffen, de overdrachtsbelasting in de periode 2013-2015 tijdelijk verder te verlagen tot 0% en de inkomensbelasting te verlagen. De afschaffing van het eigenwoningforfait is echter pas ver na 2017 voorzien; deze maatregel is daarom niet meegenomen in de analyse.

Naast de bovenstaande maatregelen stelt de SGP tot en met 2017 jaarlijks 50 mln euro ter beschikking aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor het toekennen van startersleningen om starters op de woningmarkt te helpen. Ten slotte wil de SGP de mogelijkheid creëren om het werknemersdeel van de pensioenpremie te gebruiken voor aflossing van de woningschuld. In het kader van wetenschappelijk onderzoek naar een toekomstbestendig pensioenstelsel denkt o.a. Netspar over dit soort initiatieven na. Over de effecten en gewenste maatvoering ervan is echter nog niet zoveel bekend. Het CPB is daarom niet in staat op korte termijn een kwantitatieve inschatting te geven van het effect van deze maatregel. We zullen daarom de effecten van de maatregel hieronder globaal en in kwalitatieve zin bespreken

Kwalitatieve bespreking woningmarkteffecten SGP pensioenplan

De SGP wil de mogelijkheid creëren om het werknemersdeel van de pensioenpremie te gebruiken voor aflossing van de woningschuld. Hierbij blijft het werknemersdeel onbelast. Pas bij het vrijvallen van het vermogen in de eigen woning dat via de pensioenpremie is opgebouwd, wordt dit deel van het pensioen als inkomen belast. Deze pensioenmaatregel is een van de maatregelen waarmee de SGP het makkelijker wil maken voor starters om de koopwoningmarkt te betreden. In principe is het wettelijk mogelijk dit door een uitzondering op verplichte deelname pensioenopbouw mogelijk te maken.

Voor jonge huizenkopers kan de regeling interessant zijn. Veel van de huidige pensioenregelingen zijn gebaseerd op het doorsnee stelsel. Jongeren betalen een premie die hoger is dan actuarieel fair, voor ouderen geldt het omgekeerde. De voorgestelde maatregel geeft hun de keuze om niet aan de huidige regelingen deel te nemen. Deze keuzevrijheid leidt tot persoonlijke optimalisatie: in geval van een vergelijkbare fiscale behandeling is het te verwachten dat veel jongeren van de 'opt out' gebruik zullen willen maken. Echter, of deze maatregel het beoogde effect heeft, hangt vooral af van de vraag of banken starters onder gunstigere voorwaarden een hypothecaire lening zullen verstrekken. Mocht dat inderdaad zo zijn, dan zal het effect echter beperkt zijn; het werknemersdeel bedraagt gemiddeld zo'n 1500 euro per jaar bruto.

Omdat de omkeerregeling - waarin niet de ingelegde premie, maar pas de uitkering van een pensioenregeling wordt belast - blijft gelden is de maatregel grosso modo budgettair neutraal. Afhankelijk van de vormgeving kan de maatregel tenslotte vragen oproepen ten aanzien van gelijke behandeling: waarom mag een werknemer met pensioenregeling en werknemersbijdrage wel fiscaal gefaciliteerd aflossen, terwijl werknemers zonder pensioenregeling, zzp'ers of werknemers zonder werknemersbijdrage dit niet mogen?

De SGP schaft het huidige stelsel met zijn woningpuntensysteem, inclusief de door het kabinet Rutte daaraan toegevoegde 25 woningpunten voor woningen in schaarstegebieden, af. In plaats daarvan voert de SGP een systeem in waarbij de maximaal redelijke huur wordt vastgesteld op 4,5% van de WOZ-waarde van de woning. Dit betekent dat de maximaal redelijke huur hoger wordt dan in het basispad uit de Juniraming. Er ontstaat dus extra ruimte voor de jaarlijkse huurverhoging. De SGP benut deze ruimte door een jaarlijkse huurverhoging toe te staan van 2% boven de inflatie voor huishoudens met een inkomen lager dan 43.000 euro. Boven deze inkomensgrens ligt de jaarlijkse huurverhoging op 5% boven de inflatie. Ten opzichte van het basispad verhoogt de SGP de verhuurdersheffing per 2013 met 100 mln euro extra.

Effecten

De effecten van deze maatregelen zijn samengevat in de onderstaande tabel:

Tabel 11.10 Woningmarkt, effecten van beleidspakket SGP

	2017	structureel
	%bbp	
Welvaartswinst		0,4
EMU-saldo		0,4
	verschil met basispad in %	
Prijs koopwoningen	-5,2	-4,1
Netto huur	2,3	5,1
Consumptie koopwoningen		-2,7
Consumptie huurwoningen		5,5
	% huurwaarde	
Koopsector subsidiepercentage		12,8

De netto huren stijgen structureel met circa 5% ten opzichte van het basispad. Ondanks de extra heffing van 0,1 mld euro wordt het voor verhuurders aantrekkelijker om meer huurwoningen aan te bieden, omdat hun netto inkomsten stijgen ten opzichte van het basispad. Als gevolg van de versobering van de fiscale subsidies voor eigenaar-bewoners daalt de prijs van een gemiddelde koopwoning structureel met circa 4%.

Structureel leveren de maatregelen echter ongeveer 0,4% bbp (2,8 mld euro) op.⁴¹ De maatregelen hebben een positief effect op de welvaart van ongeveer dezelfde omvang, omdat de rantsoenering op de huurmarkt afneemt en de verstorende subsidie op de eigen woning kleiner wordt.

11.12 Bereikbaarheid

- Alle maatregelen - (lease-)auto, fiets en ov - uit het Begrotingsakkoord 2013 ten aanzien van het belasten van de woon-werkeisenkostenvergoedingen worden teruggedraaid.
- De SGP bezuinigt 2,3 mld euro op de aanleg van wegen in de periode 2013-2017. Niet structureel.
- De SGP voert een congestieheffing in van 11ct/km. Het structurele effect van deze heffing (incl. exploitatie- en vervangingskosten) op het EMU-saldo is -0,1 mld euro per jaar.

⁴¹ De SGP sluit de opbrengsten van de woningmarktmaatregelen terug via een verlaging van de inkomstenbelasting. Deze terugsluis, ter grootte van 3,2 mld euro in 2040, is niet in het genoemde structurele budgettaire effect van 0,4% bbp verwerkt.

- De SGP wil een verbod voor vrachtverkeer op zondag.
- De SGP bezuinigt 1,4 mld euro (maximaal) op de aanleg van spoor in de periode 2013-2017. Niet structureel. Deze bezuiniging betekent uitstel van het Programma Hoogfrequent Spoor en spooruitbreidingen op het traject Schiphol - Almere tot na 2017.
- Een extra investering in overstapknooppunten ov in grote steden van 0,3 mld euro in de periode 2013-2017.
- Met vliegbelastingen voor vracht en personen (o.b.v. NO_x-uitstoot) wordt een EMU-saldoverbetering bereikt van 0,5 mld euro vanaf 2015. In eerdere jaren is de opbrengst lager. Dit leidt tot een afname van zo'n tien à twintig procent van het aantal passagiers vanaf Schiphol.
- De SGP bezuinigt 0,2 mld euro taakstellend in de periode 2013-2017 op het Infrastructuurfonds (IF) doordat de post onvoorzien op een andere manier wordt beheerd.

Tabel 11.11 Bereikbaarheid, effecten van beleidspakket SGP

Effect in 2020 t.o.v. het basispad (a)	
Verkeerseffecten	mutaties in %
Autogebruik	0
OV-gebruik	0
Files op snelwegen	-25
Bereikbaarheidsbaten	mutaties in mld euro per jaar
Reistijdbaten weg/ov (b)	-0,06
Baten extra gebruik weg/ov (c)	0,03

(a) Zie voor een toelichting op de gehanteerde begrippen hoofdstuk 15.
 (b) De reistijdbaten zijn het welvaartseffect van kortere reistijden of kortere routes.
 (c) Als reizen met de auto of het ov duurder wordt, zullen mensen minder gaan reizen. Het betreft de welvaartseffecten hiervan.

Het autogebruik blijft per saldo gelijk. Tegenover een toename van het aantal autokilometers door het weer onbelast vergoeden van woon-werkverkeer staat een afname door de invoering van de - afzonderlijke - congestieheffing.

Het ov-gebruik blijft per saldo gelijk. Aan de ene kant neemt het ov-gebruik toe door het terugdraaien van het belasten van de vergoeding voor woon-werkverkeer, aan de andere kant neemt het ov-gebruik af door de bezuiniging op de aanleg van spoor.

De belastingvrije woon-werkvergoeding leidt tot een toename van de verkeersdruk in de spits, waardoor de files toenemen. De congestieheffing grijpt hier direct op in. Per saldo nemen de files af met 25%.

De congestieheffing geeft positieve reistijdbaten weg/ov door het afnemen van de files. Echter, de bezuinigingen op infrastructuur en het terugdraaien van het belasten van het woon-werkverkeer zorgen voor per saldo kleine negatieve reistijdbaten van 0,06 mld euro per jaar.

De winst van het extra weg- en ov-gebruik is per saldo zeer beperkt en is gelijk aan 0,03 mld euro per jaar als gevolg van de goedkopere woon-werkmobiliteit.

In totaal nemen de bereikbaarheidsbaten af met 0,03 mld euro per jaar.

11.13 Natuur

Algemeen beeld

De SGP wil de decentralisatie van het natuurbeleid doorzetten. De partij legt in haar programma het accent bij het beheer van de huidige natuurgebieden, het tijdelijk herstelbeheer en het verminderen van de verdroging in natuurgebieden. De SGP bezuinigt op de overheidsuitgaven voor natuur. Door het maatregelpakket van de SGP neemt de biodiversiteit met enkele procentpunten af. De belevingswaarde van natuur en landschap gaat eveneens achteruit.

Tabel 11.12 Natuur: effecten in 2020 van beleidspakket SGP t.o.v. het basispad

Categorie	Effect t.o.v. basispad
Biodiversiteit: alle (VHR)-doelsoorten (%-punten)	-5 tot 0
Belevingswaarde natuur en landschap	-
Uitgaven overheid in mld euro	-0,11

De biodiversiteit is weergegeven in klassen %-punten ten opzichte van het basispad. In het basispad worden in 2020 ruim 50% van alle doelsoorten en ruim 60% van alle doelsoorten uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen (VHR) duurzaam behouden. De resultaten laten geen verschil zien tussen alle doelsoorten en de doelsoorten van de VHR.

De belevingswaarde is gecategoriseerd in een vijftal klassen ten opzichte van het basispad (--: duidelijke achteruitgang, -: enige achteruitgang, 0: situatie vergelijkbaar met basispad, +: enige vooruitgang, ++: duidelijke vooruitgang).

Belangrijkste maatregelen

- Het deels terugdraaien van de natuurparagraaf uit het Begrotingsakkoord;
- Het versterken en verduurzamen van de landbouw, tuinbouw en visserij.

Effecten op biodiversiteit

De SGP bezuinigt op de afronding en de inrichting van robuuste natuurgebieden en op groene recreatieve gebieden. Hierdoor wordt er minder nieuwe natuur ontwikkeld en wordt een aanzienlijk kleiner oppervlakte natuur ingericht. De voorziene uitbreiding en de inrichting van natuur in het basispad, moet grotendeels gefinancierd worden met het grond-voor-grond-principe, waardoor eerst ruil- en natuurgronden verkocht moeten worden alvorens inrichting of uitbreiding kan worden gerealiseerd. Door de bezuinigingen die de SGP voorstelt, verloopt deze uitbreiding en inrichting trager en worden bestaande milieuknelpunten voor biodiversiteit niet opgelost. De condities voor duurzaam behoud van biodiversiteit gaan hierdoor achteruit. De SGP zet extra middelen in voor een versterking en verduurzaming van de landbouw, de tuinbouw en de visserij. Het effect van deze maatregelen op milieucondities in natuurgebieden is beperkt, evenals het effect op de biodiversiteit in de periode tot 2020. In totaliteit neemt het aantal duurzaam behouden soorten onder het SGP-beleid af, met tussen de -5 en 0 procentpunten ten opzichte van het basispad. Dit geldt zowel voor de planten- en diersoorten die onder de Vogel- en Habitatrichtlijnen vallen als voor alle doelsoorten.

Effecten op belevingswaarde van natuur en landschap

Door de keuze van de SGP om te bezuinigen op de aankoop en de inrichting van natuurgebieden en op de groene recreatieve gebieden rondom steden neemt de belevingswaarde af. Dit wordt nog eens versterkt door de toename van de druk op de bestaande recreatieve groene gebieden in de komende jaren.

De verkiezingsprogramma's 2012 laten zien welke keuzes politieke partijen maken voor de jaren 2013-2017. De programma's tonen aan dat er echt iets te kiezen valt voor de komende kabinetsperiode. Hoe gaan we na de economische crisis de overheidsfinanciën weer op orde brengen en hoe snel? Verhogen we de AOW-leeftijd en beperken we de aftrek van de hypotheekrente, of juist niet? Hoe verminderen we de filedruk? Willen we klimaatverandering aanpakken en zo ja, hoe dan? Is het de moeite waarde om meer geld uit te geven aan onderwijs of innovatie? Hoeveel trekken we uit voor natuur? Hoe kunnen we de woningmarkt beter laten functioneren? Hoe gaan we om met de stijging van de kosten van de zorg?

In de aanloop naar de verkiezingen van 12 september 2012 hebben tien politieke partijen - VVD, PvdA, PVV, CDA, SP, D66, GroenLinks, ChristenUnie, SGP, DPK - gevraagd om een analyse van hun verkiezingsprogramma's. Het CPB heeft de economische effecten geanalyseerd, het PBL de effecten op milieu.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau (CPB)
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
(070) 338 33 80 | www.cpb.nl | info@cpb.nl

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)
Postbus 30314 | 2500 GH Den Haag
(070) 328 87 00 | www.pbl.nl | info@pbl.nl

Gedrukt door:
De Swart BV
Postbus 53184 | 2505 AD Den Haag
(070) 308 21 21 | www.kds.nl | info@kds.nl

Foto omslag: GPD | Stephanie Versteeg

Augustus 2012 | ISBN 978-90-5833-559-3

